

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





N:r 4 (527).

Fredagen den 28 januari 1898.

Stockholm, Iduns Kungl. Hofboktr.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modet., månadsuppl. > 3:— Barngarderoben > 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lös:nr endast för kompletteringar.)	Annonnspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
---	--	--	--	--	---

Våra landshöfdingsfruar.

VII.

Augusta Crusebjörn,

född Bahrman.

Norrland, Sveriges framtidsland, har visserligen på senare tiden lyckats tillvinna sig större uppmärksamhet som ett blifvande stort industricentrum, men torde ännu ej som vistelseort hunnit blifva föremål för någon brinnande längtan hos »sörlänningar»; åtmin-



AUGUSTA CRUSEBJÖRN,
född Bahrman.



SIGRID DICKSON,
född Sparre.

mäklaren G. Bahrman, föddes i Stockholm år 1850. Tidigt moderlös, uppfostrades hon i ett aktningvärdt prästhus i Södermanland hos kyrkoherden Lindbergs familj i Toresund. År 1873 ingick hon äktenskap med dåvarande löjtnanten i generalstaben Jesper Crusebjörn, hvilket äktenskap välsignades med en son och en dotter. Familjen vistades i Stockholm till år 1889, då densamma till följd af mannens utnämning till chef för dåvarande Jämtlands fältjägarregiment flyttade till Östersund. Om denna flyttning måhända med mindre glada känslor företogs af fru Crusebjörn, kunde de åtminstone ej förmärkas af det sätt, på hvilket gästernas trefnad och materiella välbefinnande tillgodosågos i familjens gästfria hem å Frösön. Men redan efter tre år måste färden ställas ännu

längre mot norden, då öfverste Crusebjörn 1891 på hösten utnämndes till landshöfding i Västerbottens län. På nyåret 1892 inflyttade familjen i den till landshöfdingebostad provisoriskt anordnade, jämförelsevis anspråklösa byggnad, som inköpts till ersättning för det vid stadens brand år 1888 förstörda länsresidenset.

Umeå stad erbjöd då en långt ifrån tilltalande anblick. Stora öde sträckor med här



GEORGINE POIGNANT,
född von Engeström.

stone torde för en infödd stockholmska en öfverflyttning till den höga norden ej innebära något synnerligen lockande. Omständigheterna hafva dock tvungit fru Augusta Crusebjörn att taga sitt hem i Umeå.

Fru Crusebjörn, dotter till affidne stads-

och där befintliga rester af fordom trefna hem vittnade om den hemska förödelse, som öfvergått staden. Om också det lilla, som efter branden medhunnits af stadens återbyggande, tydligen visade, att staden skulle, ehuru endast småningom, förskönad resa sig ur sin aska, måste

Konsten är väl icke livvets bröd, men dess vin.

Jean Paul.

dock intrycket af stor ödslighet bemäktiga sig dens sinne, som vid denna tid besökte staden. Den nya landshöfdingefamiljen visade emellertid, att den ej ämnade låta sig nedslås af de yttre missgynnsamma omständigheterna, och att densamma på fullaste allvar uppfattade den med den framskjutna platsen förenade representationsskyldigheten, eller kanske rättare sagdt representationsrätten.

Lokalens inskränkthet förbjöd hvarje tanke på så kallade allmänna »notvarp», men i dess ställe blefvo bjudningarna så många flere. Det emottagande, gästerna rönte i detta hem, spände förhoppningen ganska högt, på hvad som komma skulle, då den nya, bekväma och eleganta boställsvåningen i det nyuppförda länsresidenset på hösten 1894 skulle tagas i besittning af sitt värdfolk. Olyckligtvis, för både värdfolk och gäster, blefvo dessa förhoppningar på ett sorgligt sätt gäckade genom en svår förkylning, som fru Crusebjörn under flyttningen till det nya hemmet ådrog sig, och som hos den till utseendet så kraftiga konstitutionen kvarlämnat en stor mottaglighet för olika sjukdomar, som i oafbruten följd aflöst hvarandra och tvingat fru Crusebjörn att dels vid badorter, dels vid Sofiahemmet söka återvinna hälsan, hvarigenom sällskapslivet i Umeå till stor del måste gå miste om hennes uppmuntrande inflytande.

Under hälsans dagar och äfven sedan, i den mån krafterna medgifvit, har fru Crusebjörn dock visat, hvad man under lyckligare förhållanden kunnat vänta af henne såväl inom sällskapskretsen som ock för de allmännyttiga värf, åt hvilka hon ägnat sitt intresse. Så står elementarskolan för flickor i stor tacksamhetsskuld för den storartade framgången af en under hennes auspicier för skolan anordnad basar, där hennes organisationsförmåga kraftigt bidrog till det gynnsamma resultatet och förvärfvade henne stort och allmänt erkännande. Som ordförande uti Skyddsföreningen har hon för denna viktiga gren af kvinnans verksamhet lagt i dagen ett stort och levande intresse, hvilket äfven ägnats andra allmännyttiga angelägenheter och välgörenhetsföretag. Genom oförstält och tröstande deltagande i andras smärter har hon förräddt det stora värde, som bör sättas på hennes vänskap. Uppriktigt är därför det beklagande, som uttalats öfver att hennes brutna hälsa ej tillåter henne att utöfva den verksamhet, hvartill hon af sitt hjärtelag manas, och ej mindre varma och uppriktiga äro de önskingar och förhoppningar, som allmänt hysas, att hon med återvunna krafter snart måtte åter intaga den ledande roll, hvar till samhällsställning och karaktär berättiga henne.

Sigrid Dickson,

född Sparre.

Med den artiga skrifvelse från Malmö residens och dess härskarinnas fru Sigrid Dickson, född Sparre, som till redaktionen öfverbragte här bifogade porträtt, följde ock fru Dicksons lifligt uttalade önskan, att de rader, som skulle åtfölja detsamma, måtte inskränkas till de kortast möjliga biografiska data. Om än ej gärna — då vi äro visse, att denna knapphet innebär en missräkning för vid-

sträckta samhällslager, som inom det betydande länet kommit i en angenäm beröring med residensets värdinna — vilja vi dock böja oss därför.

Fru Dickson föddes i S:t Petri församling i Malmö den 23 januari 1853, dotter af kammarherren och ombudsmannen för riksbankens afdelningskontor i Malmö Sigge Sparre samt hans maka Adèle Pejron. Vid 6 års ålder flyttade den unga flickan med sina föräldrar till egendomen Säby i Östergötland, som af familjen innehades till år 1868, då flyttning skedde till Kristianstad. I denna stad ingick fröken Sparre den 5 juni 1875 äktenskap med dåvarande vice härads höfdingen, adjungerade ledamoten i Skånska hofrätten Robert Dickson. År 1878 flyttade herrskapet Dickson upp till hufvudstaden, där maken först tjänstgjorde i justitierevisionen, sedan som expeditionschef i finansdepartementet. År 1888 tillförordnades expeditionschefen Dickson till landshöfding i Örebro län, dit hans maka följde honom under sommaren. I december samma år följde utnämning till höfdingeposten i Jönköpings län, hvarifrån år 1892 en ny förflyttning verkställdes, då landshöfding Dickson transporterades till Malmöhus län, och fick hans maka därigenom efter de gångna åren af tätta omväxlingar till sist återvända till den stad och församling, som sett henne födas.

Georgine Poignant,

f. von Engeström.

Fideikommisssegendomen Kiplingeberg, belägen i norra delen af Upland, på gränsen emellan skogsbygden och den bördiga Upsalaslätten, innehades under icke mindre än sex årtionden af kammarjunkaren Jonas von Engeström, en man af den gamla goda stammen, den ömmaste familjefader, god husbonde och klok rådgifvare för sina många underhåfvande, insiktsfull jordbrukare, frisinnad till sina politiska tänkesätt samt allmänt aktad och afhållen. Uti umgänget med en vidsträckt krets af vänner och bekanta, till stor del akademiska lärare och studenter, som visste sig städse vara välkomna gäster i det Engeströmska huset, på landet och i staden, ådagalade han en mindre vanlig förmåga att kring sig sprida trefnad och glädje, därvid understödd af sin älskvärda, högt begåfvade, vänsälla maka, Mathilda von Schoultz, jämte deras två söner och fyra döttrar.

Den yngsta af dessa döttrar, Georgine, född år 1844, ingick år 1870 äktenskap med dåvarande revisionssekreteraren Emil Poignant, som år 1881 förflyttades till Oxie och Skytts härads domsaga i Skåne och år 1883 till landshöfdingeplatsen i Visby.

Inom residenset i den gamla Hansestaden har fru Poignant — hvars varmaste intresse alltid varit makans och moderns — sedan kring sig sett uppväxa tvänne döttrar och en son, hvilken, fostrad på »hafvets pärla», också valt hafvets, sjöofficerens friska yrke. Men äfven utom familjekretsen ha hennes krafter och villighet tagits i anspråk, särskildt för representativa ändamål vid de höga furstliga besök, som ej sällan beskärt Visby. För flere fosterländska och allmännyttiga idéer har hon ådagalagt nitälskan och verksamt intresse,

såsom för försvarsrörelsen, för Kristliga föreningen för unge män, och nu senast har fru Poignant satt sig i spetsen för en insamling till en Fredrika-Bremer-stipendiifond på Gotland.

Några blad ur min dagbok.

Af Gerda Meyerson.

Vi inse väl, att den verklighetsskildring ur de sämst aflönade storstadsarbeterskornas lif, hvilken författarinnan här nedan lämnar, genom sin nästan brutala realism kanske kommer att förefalla mer än en af våra läsarinor fränstötande. Den utgör dock tyvärr endast ett troget återgifvande af ett sorgligt socialt faktum, och då fröken Meyerson uttryckt sin önskan att med denna och ännu en eller annan följande skildring ur sin rika personliga erfarenhet i Idun få belysa dessa våra beklagansvärda systrars bittra öde, ha vi trots, att de skulle kunna verka så mycket godt till både väckelse och förståelse bland lyckligare lottade, tänkande och ädelsinnade kvinnor, att mera formella hänsyn borde underordnas.

Red. af Idun.

- I.

— — Så snart jag fått adressen på den omtalade »maskerskan», begaf jag mig till henne. Det var i ett ganska ruskigt hus fyra trappor upp, d. v. s. på vinden, som hon bodde. En gammal gumma, som i förstugan höll på att skaka en trasig matta, ur hvilken dammet stod som en sky, visade mig tjänstvilligt, hvilken dörr det var.

»Det är inte värdt att knacka, för det hör hon inte, hon är litet döf,» upplyste gumman. »Men gå bara in, hemma är hon!»

Något tveksam tog jag i låset, som var så dåligt, att det vid blotta vidrörandet gick upp, och öppnade dörren.

En på en gång instängd och rå luft slog emot mig. Det var ett icke så litet, men mycket smalt rum med ett utbyggt fönster, eller rättare en vindskupa, längst bort vid ena kortsidan midt emot dörren. Framför fönstret stod ett bord med några blomkrukor och något längre in i rummet ett annat bord, hvarpå låg en mängd skära stickade ylletröjor.

Vid detta bord, halft med ryggen vänd inåt rummet, så att jag icke kunde se hennes ansikte, satt en kvinna i en, som jag tyckte, underligt hopsjunken ställning. Jag såg, att hon arbetade på en tröja. Då jag kom närmare henne, vände hon sig plötsligt mot mig och släppte arbetet. Och då såg jag, att hennes besynnerliga ställning kom af att hon hade ett litet barn vid bröstet, medan hon själf maskade på tröjan.

Hon hade rödaktigt hår, ett tårtdt, men ganska vackert ansikte och såg ut att vara omkring tjugu år. Hon sade icke goddag, då jag hälsade, gjorde ingen min af att resa sig upp, frågade icke, hvem jag var. Hon bara stirrade på mig med en halft skygg, halft nyfiken blick och drog schalen tätare omkring barnet.

Jag sade, att jag kommit till henne för att få några upplysningar om, hur trikotstickerskor och maskerskor ha det, och att

jag hört, att de i allmänhet ha mycket dåligt betaldt.

Hon förstod mig icke. »Jag blef litet döf efter influensan förra vintern, och sedan jag fick gossen här, blef det värre,» ursäktade hon sig. »Men om fruntimret vill sätta sig här,» hon visade på en stol alldeles bredvid sig, »så hör jag nog.»

Jag gjorde som hon bad mig och förklarade på nytt, hvarför jag kommit till henne.

»Jaså! Är fruntimret kanske en af dem, som skall hjälpa oss till bättre aflöning?» sade hon. »Ja, det kan väl behövas, så uselt som vi få betaldt för vårt arbete. Är fruntimret socialist kanske?»

Medan hon talade, flyttade hon helt ogeneradt barnet till det andra bröstet och sköt sin stol ännu närmare min. »Se,» fortfor hon, utan att afvakta svar på sina frågor, »jag har varit trikotstickerska i flera år, men se'n jag fick barnet, har jag inte kunnat gå till fabriken, därför får jag hålla på med maskning. Hade jag bara en maskin, kunde jag förstås sticka hemma, men jag har ingen.»

»Hur gammal är den lille?» frågade jag.

»Nära två månader.»

»Hvad heter han?»

»Ja, han är inte döpt än, men Harald skall han väl heta.»

Hon rodnade, när hon nämnde namnet, och i detsamma steg hon upp och gick och lade den lille i en korgvagn, som stod vid kakelugnen. Det var något kantigt och tvärt i hennes rörelser, och inte tycktes hon taga särdeles varsamt i sitt barn.

»Han är snäll för resten, för han sover mest hela dagarna,» sade hon, när hon åter satte sig bredvid mig och började maska på tröjan.

»Hurudan är han om nätterna då!»

»Jo, då kan han skrika hela timmar i sträck, så att man måste gå och bära honom. Men min syster, som bor här, hjälper mig med honom ibland. Hon arbetar på trikotfabriken hon och förtjänar för det mesta en 6 kronor i veckan.»

»Nå kan det räcka för henne?»

»Det får lof att räcka. Hon tar hem litet strumpmaskning ibland också. Vi få inte mer än 15 öre dussin för strumporna, förstås, så mycket blir det inte. För att maska tröjor få vi 35 öre dussin. Om man är van, går det fort, men jag har varit klen och orkar inte mycket nu; mer än 4 kronor i veckan kan jag inte få ihop.»

»Men kan ni lefva på så litet?»

Hon skrattade litet förvirradt. »Nej, jag har hjälp till barnet, förstås, annars kunde jag inte reda mig. Helst skulle jag vilja ackordera bort det, men det blir dyrt, om det skall vara på ett något så när ordentligt ställe. Och för resten är det meningen, att jag skall få gifta mig till nästa höst.»

»Har ni inga föräldrar, som kunna hjälpa er?»

»Nej se» — hon satt tyst en minut och började maska på en ny tröja, men så fortfor hon: »Pappa sitter på Långholmen på femte året nu, och mamma vet jag inte, hvar hon finns. Vi ha inte hört af henne sedan i somras; då gick hon omkring på landet och bjöd ut, men vi visste aldrig hvart. Kanske är hon död eller ligger sjuk någonstans, hon hade visst lungdot. En bror till oss dog i den sjukdomen och min syster får den nog också, hon hostar så emellanåt. Och kallt och dragigt är det på fabriken.»

»Är det en stor fabrik?»

»Ånej, bara en trettio arbeterskor, många arbeta hemma med stickning. Och inte vidare trefligt är det där heller. De allra flesta flickorna äro otrefliga och några äro jämt i lag med karlar. Fabrikören säger, rent ut ibland till dem, som söka plats, att på det de förtjäna på fabriken kunna de inte lefva, så att det är bäst, om de ha extra inkomstkällor.»

Hon teg ett ögonblick, så fortfor hon helt ifrigt. »Min fästman är en ordentlig gosse, skall jag säga, men vi kan inte gifta oss, för han är inte myndig än. Han är plåtslagare. Ibland när han är ute och skottar snö från tak nu i vinter, är jag så rädd att han skall falla ned och slå ihjäl sig. Men han bara skrattar åt, att jag är ängslig. Han har lofvat att köpa mig en stickmaskin, så att jag kan ta hemstickning, det är alltid bättre än maskning. Och om nu priserna bli höjda, så... för det påstås att socialisterna ska' hjälpa oss med det.»

Jag tänkte fråga henne, hvad socialisterna, som hon satte så stort hopp till, voro för ena, men frågade i stället, om hennes fästman var socialist.

»Ja, han är väl det,» blef svaret, »för han går aldrig i kyrkan och tycker inte, att det är så nödvändigt, att gossen blir döpt. Och så säger han, att jag visst inte behöfver skämmas öfver, att vi ha ett barn, för det betyder ingenting, om prästen har läst några ord öfver en eller ej. Och inte tycker jag heller, att det är värddt att skämmas precis, det är ju så många andra, som också ha råkat få barn, fastän de inte varit gifta. Det värsta är ju, att det är så besvärligt att ha dem, och att det är så uselt med förtjänsten.»

Hon arbetade flitigt hela tiden, medan hon talade, och hade blifvit helt röd i ansiktet. Det föreföll mig, som om hon ändå inte kunde låta bli att blygas en smula, fastän hon försökte ställa sig morskt. När jag sade, att jag tyckte det var synd om henne, rodnade hon ännu mer.

»Ånej, ånej, inte är det det,» sade hon avfärande.

När jag tog afsked, bad hon om ursäkt, för att hon pratat så mycket. »Jag sitter här ensam hela dagarna, och jag skall säga, det gör godt att få tala med en främmande någon gång.»

»För ett par veckor sedan,» fortfor hon, i det hon följde mig ut till trappan, »var det en fru här, ja, hon ville bara predika, men hon gaf mig ändå en krona, när hon gick.»

Stackars flicka, det var en tämligen tydlig vink hon gaf mig, och hon fick också sin krona. Hela hennes bleka ansikte strålade upp. »Det var inte min mening att begära,» försäkrade hon, »men sedan jag fick gossen, så är det så svårt för mig så.» Och långt nere i trappan hörde jag hennes tacksägelser.

Hvad jag kände mig beklämd, där jag skyndade gatan framåt. Jag hade under de sista veckorna besökt och talat med många arbeterskor i många olika yrken, men så sorgliga förhållanden som här hade jag icke träffat på. Det var en annan arbeterska, en kappsömmerska, som gifvit mig denna flickas adress. Hon hade sagt, att ville jag taga kännedom om, huru de sämst aflönade fabriksarbeterskorna hafva det, borde jag gå till trikotstickerskor och

maskerskor. Kanske var det för att gifva mig ett riktigt talande bevis på, att hon icke öfverdrifvit, som hon sändt mig just till denna arbeterska. — — —

Funderingar öfver en tekopp.

I en tid då te njutes i sådan mängd och med sådant välbehag, såsom nu allt mer och mer är händelsen, och sedan det vunnit insteg i hus och kretsar, där kaffet förr var allena-härskare, må det ej synas opåkalladt att en tanke ägnas åt koppen, hvarur det drickes, och det sätt, hvarpå det serveras.

En kopp te innebär i sig så mycken njutning, att den är värd att koppen, såsom käril betraktad, är af allra bästa slag. För att skänka glädje är det gifvet, att drycken måste hafva alla tänkbara goda egenskaper. Och sådana är det just hvad en kopp bör ha också.

Det är ingen lätt sak i hvad fall som helst att utvälja något, som man vill köpa, men allra synnerligast visar sig detta, då köpet gäller bo-hag. Ett klädesplagg nötes snart ut och är vanligtvis ej ständigt i bruk, likaså kan det förändras, i fall ej rätta trefnaden genast vinnes; så är dock ej med hvad vi köpa för att ha i rummen eller för att nyttja vid ätande och drickande. Under vanligaste omständigheter är det priset, som faller utslaget, då man »står i valet och kvalet». Finge smaken ensam råda, köptes nog sällan något billigt. Vare därmed ej sagdt, att det ej finns billiga och tillika vackra artiklar i handeln, men inte hör det till regeln. Som regel bör likväl gälla, att vid köp af koppar — och glas (»det hör till könets kvicka anda, att flere ännu sammanblanda») välja det dyraste, man kan tillåta sig, förutsatt att detta i sig förenar äfven det smaken mest tilltalande.

Sålunda ha vi kommit så långt, att koppars inköp är ett tillfälle, då man kan ge sig lof att vara mera extravagant än sparsam, ty att då »köpa dyrt är att köpa billigt», icke slöseri eller bortkastade penningar.

Godsets finhet spelar ingen ringa roll ifråga om en koppars behag. En af äkta porslin är alltid angenäm att dricka ur, då åter en, om och vacker, men oäkta kopp kommer kaffet eller teet, som bjudes i densamma, att förefalla mindre välsmakande än ur dess broder af den finare kvaliteten. Detta är visst en af de svagheter litet hvar nödgas medgifva, utan att därför vilja vidgå, att fordringarna på lyx äro särskildt högt drifna. De svenska porslinsbrukens tillverknings tillfredsställa alla kraf på ett godt gods, likaså är porslinet från Norge vackert, och af välkända kvaliteter ha vi danskt och engelskt att välja ibland.

Idealformen för en kopp finna vi hos de gamla ostindiska, som således äro rara ej allenast för »liebhaberna», utan också därför att deras fason är den lämpligaste. De runda, »skopformiga» kopparne äro i hög grad beroende af huru »örat», grepen, placerats på koppen; om ej väl afvägdt, har man med en sådan fylld kopp i handen en känsla af, att stor varsamhet måste iakttagas eller kommer i annat fall koppens innehåll att spillas ut. De engelska kopparne hafva ej denna olägenhet. Men samma försiktighet i balanceringskonsten betinga en del äldre modeller med utåt böjd kant; då man dricker ur dessa, är fara värdt att allt i koppen vill rusa till på en gång. Muggformen är ej vidare treflig och ej heller den mycket flata modellen. Den uppåt sig vidgande, äggformiga koppen kommer den ostindiska närmast, men bör som den ha en underkant, en bas.

Fatet till koppen får ej vara för litet, hellre mera flatt än för kupigt, ej ha skarpa uppstående kanter, men ej heller vara för tvärt slutande, ty i alla dessa fall ligger ej skeden bra på fatet. På faten är en fördjupning gjord för koppen, denna fördjupning får ej vara för markerad, ty under prat ges ej akt på att koppen kommer att stå på den hvassa kanten och detta förorsakar skramlande.

Koppens yttre hör till de smakfrågor, om hvilka icke kan tvistas, men, liksom att mat tar sig bättre ut och följaktligen smakar bättre på en hvit tallrik än på en, där mönstret sträcker sig

utom dess kant och löper öfver hela tallrikens yta, på samma sätt är det med te och kaffe: synsinnet tilltalas mera och förefaller äfven smak-sinnet att påverkas, om koppen inuti är klart hvit.

Återstår nu endast att tala om kopparnas storlek. Denna är helt och hållet beroende af de tillfällen, då de afses att begagnas. Hos frukostkoppen är det en dygd att vara stor och djup. Kopparne för förmiddagens och aftonens tebord skola vara mindre, men ej små. Afven om koppen rymmer ganska mycket och skall serveras en tevän, bör den ej fyllas till brädden, utan är det i förtroligt lag långt trefligare, om den fylles ånyo, efter att först blifvit sköljd med hett vatten. Då te kringbjudes med fina småbröd och är inledningen till en elegantare tillställning, böra kopparne vara små, utan att därför kunna misstänkas för kaffekoppar.

I viss grad äro kopparne ett kännemärke på värdinnans smakriktning. I medvetande om sina goda kakor, sitt delikata, doftande bröd, bjuder en huslig värdinna en rymmande kopp, på det att »doppet» må hedras. En med mera ideella intressen bjuder drycken mera som en förfriskning och hennes koppar äro hvarken stora eller tunga samt bestämdt till sitt yttre ej skrikande. Hos den ena som den andra kan »allt vara lika hjärtinneligt undt».

Till slut en anekdot. Fru G. meddelade fru Z. efter ett besök hos fru X. sin förmodan att denna ledde sitt ursprung från tarfligt folk, »ty», slöt hon, »om hennes mor och mormor haft tjänare, skulle inte så mycket dyrbart porslin funnits kvar åt arvingarne.»

Den, som vet med sig att ha kommit åstad sveda i plånboken för att bestå sig glädjen att ha fina, läckra koppar, bör känna sig manad af anekdoten och, för att rätt värda sin dyrt förvärfvade skatt, alltid låta undanställa kopparne, tills hon själf hinner tvätta dem. På Stockholmsutställningens ryska afdelning funnos fina, rikt utsydda, smala handdukar, dessa lära på det ryska tebordet ha sin plats bredvid samovaren, för att af värdinnan, som vid bordet genast sköljer sina koppar, användas vid dessas torkande. Under vårt århundrades ton-år och tredje decennium har jag hört att, i vissa kretsar, detta ock var stockholmsk sed.

Har tedrickningen fått vidare utbredning och mangrannare tillslutning i våra dagars Sverige och replacerat de traditionella kafferepen, de där haft rykte om sig att ha närt ett släkte, nämnt kaffesystrar, som »din ära se'n i koppen dränker och den i harmen strax förtär», så är att hoppas, att böns bitterhet ej må vara utvecklade hos bladet, utan må den renare andan, som under den unga Doris' personlighet ej kände sig hemmastadd i hvad fru Leנגren visserligen skildrar som en tekonselj, finna sig i sitt rätta element vid våra dagars tebord.

Bell.

Snorres rimkrönikor.

I.

*Nu fram jag stiger för publiken
Utur mitt obemärkta hörn
Och ber om mildhet i kritiken
Emot den stackars krönikörn.*

*Vid läsningen af Iduns puffar
Ha ökat mina gråa hår;
Pegasen ej så ledigt luffar,
Man nog förstår vid femti år.*

*Och om ej ödet vill mig sända,
Hvad intresserar min publik,
Så kan det mig som andra hända
Att soppa koka på en spik.*

*Som Idun sagt, åt kvinno-saken
Jag allra främst mig ägna bör,
Och att däri man mest är vaken,
Väl höfves Iduns krönikör.*

*Montelius nyss velat visa
Hvad skillnad uppå förr och nu,
Och hur man bör sin lycka prisa
Att på så hyggligt säll bli fru.*

*— Professorns blick är ej så öfvad,
Han ser nog ej så skarpt som vi,
Som tro, att mången blefve röfvad
Långt hellre än att ensam bli. —*

*Förr fick en man sin brud betala
Med slafvar, kor och får och svin,
Nu hans affärer mest ä' skrala,
Och svärfar öppna får sitt skrin.*

*Det underlättnar köpenskapen
— En sak, som inte gällde då —
Om han har granna namn och vapen
Och lite gullkrafts utanpå.*

*Med fröjd jag sen vill konstatera,
Hur högt dock kvinnan stiga kan:
En kvinna — detta observera —
Har blifvit nämnd till fjärdingsman.*

*Bör hjärtat ej af stolthet klappa?
Tänk bakpå länsmans karriol
Med blanka knappar i sin kappa
Hon står i »reformerad» kjol!*

*Må hon med »stämning» skurkar hinna,
Må fångsla båd' till fot och hand!
Dock bättre »stämning» gaf den kvinna,
Som blott med gyllne bojor band!*

*För resten kan jag inte hjälpa,
Att jag ej mer om kvinnan sport.
Men — våra bantåg börjat stjälpa
Och tyckas krångla immerfort.*

*Och grufligt det humöret pröfvar
— Man må nu vara än så glad —
Att se om mular och om klöfvar,
Så fort man öppnar på ett blad.*

*I allt man ju bör hålla måttan;
Men utan att för mycket ge,
Nog kunde ändå nittiåtta
Ha gjort en gladare entré.*

*Ty regn och slask och dusk och dimma,
Det är det enda den bestått,
Och att i sådant väder rimma
Är ej den ljusligaste lott.*

*Dock glad jag går med smuts på kjolen,
Om sant det sades häromda'n,
Att själfvaste Andrée vid polen,
Det är, som står och sköter kran.*

*Maskinen är nog ej så enkel,
Och kyligt kanske att stå still,
Men Strindberg kunde väl och Fränckel
Också en smula hjälpa till.*

*Dock alltid bör man tillit hysa,
Att han sin sak skall rätt förstå:
Han är nog rädd, vi skola frysa,
Och därför släpper han ej på.*

*Men hvad han släppt, det är ballongen,
Som flyger vildt med sin gondol,
Ty snart för femtionde gången
Personer sett ett »föremål».*

*Än det vid San Francisco sväfvat,
Än ruskar skottska fyrar loss.
Jag sannerligen går och bäfvar,
Att snart det ryker ned på oss.*

*Om på vårt kyrktorn som en »hätta»
En dag jag »föremålet» ser,
Så lofvar jag att det berättas
I nästa krönika för er.*

Snorre.

Skaldernas kvinnor.

Små studier för Idun

af Emil Linders.

II.

Johan Olof Wallin.

Et diktarkynne af helt annat slag än Franzéns visar sig hos hans närmaste man inom litteraturen och medarbetare i kyrkans tjänst, Johan Olof Wallin. Författaren till *Dödens ängel* är mest känd såsom vår främste religiöse skald och andlige talare, och endast mera sällan beröra hans dikter kvinnorna och deras områden. Ett undantag härifrån utgör dock hans första stora dikt *Första uppfostringen*, för hvilken han 1805 erhöi Svenska akademien pris.

I denna dikt uttalade sig den 26-åriga sångaren om kvinnorna och deras uppgifter på ett vis, som står i skarp kontrast mot vår tids sätt att se förhållandena. Antingen måste skalden särskildt lagt an på att vara den ärevördiga akademien till behag, eller också — hvilket är troligare — var han, trots sina unga år, så genomträngd af sin tids allvar, att hans sång blef djupt allvarlig, nästan sträng.

Diktens ovanliga längd omöjliggör naturligtvis hvarje utförligare återgifvande af densamma, blott några lösryckta rader därur kunna anföras.

Skalden uppmanar i dikten kvinnan:

»Var stolt! det är din rätt.
Var ljuf! det är ditt värde,
och stifta, blyg och trygg, för våra seder lag.»

Vidare säger han:

»Jag söker kvinnan ej bland bistra amazoner.»

Han anser henne

»Mer vördnadsvärd än stor, mer öm än minnesvärd,
hon segrar skönare med tårar än med svärd.»

Och till sist polemiserar han med de »lärda kvinnorna», af hvilka väl hans tid hade få representanter att uppvisa.

»Behaget, enfalden blef hennes lott,
och leende och ljuf, dess vishet hjärtats blott.»

Hvad skulle han tänkt, om han kunnat ana, att sextio år efter hans död en kvinna fått taga plats på en professorsstol i hans egen stad, lärdomens och de häfdvunna formernas Upsala!

Möjligen torde skaldens åsikter sedermera undergått någon förändring; det är dock alltid allenast »i huslighets krets» han vill finna kvinnorna, och när han talar till dem, är det mera såsom själasörjare än som skald.

Två bref.

Skiss för Idun
af
H. Finne von Melsted.

I.

Äterigen hade jag ett af mina anfall, och se'n kom domningen, smärtfri och ljuf, o, så ljuf, att jag nästan välsignar dig, sjukdom.

Drömde jag icke, att jag var i min barn- doms hembygd, mitt land, min skog! Furornas kronor vaggade öfver mig i vida ringar, som tänkte de på all världens sorg, och de sjöngo åldrigt och klokt om lifvet, som ingen förstår att lefva... Men ha icke också vi vår julgransålder, växa och växa, tills kärnan murknar, och vår lifsgärning blir stubben, som står kvar... åh nej, icke så, förlåt mig lif!

Nu har drömmen flytt, allt har återtagit sina gamla konturer, stolen vid min hufvudgård är tom, och mellan spjalorna i jalousien faller en strimma af den mullgrå dagern in. Men därute ligger snön hvit öfver fälten, öfver träd och gårdesgårdar. Från vägen hör jag ibland en bjällra... Mitt hjärta börjar då att klappa, och jag ser hur snön yr ner öfver fotsacken, när piskan snuddar mot en gren, denna doft af vinter och jul... Jag lefver därute, här dör jag!

Kanske redan i vår skall min mor om söndagarne gå till kyrkogården, till familjegravven, men sorgen, som fyra veckor mildrat, håller ej stånd mot hvardagstankarne. Förgäfves tvingar hon sig att tänka på alltings fåfänglighet och sin egen död...

Kring grafvarnas stängsel leka dödgräfvarens små, och det är en vacker dag. Vår i luften och hög himmel. Men min mor lägger ner sin krans på min tufva och plockar undan några vissna blommor se'n sist och en papperslapp, som icke bort ligga där. Hon tänker på, att detta är slarf af kyrkvakten. Hon ber en bön, som hon är van, och suckar, när hon går ut genom gallerporten, påskyndande sina steg, ty middagen väntar.

»Det var nog ändå bäst, att han fick sluta, stackars barn!»

Min Gud, hur kärlekslös den sucken är! Döden kommer som befriare — för dem, som lefva efter, icke för mig, icke för mig.

Jag minns den tiden jag låg vid akademien och läste på kandidaten. Den tog jag aldrig, nu är jag döds-kandidat. — Och så får jag en gång blommor, som om jag gått igenom min examen, och jag får många, — hela kistan full... Gärna blefve jag öfverliggare. —

Detta låter ändå bra sorgligt, men Signe har ju rest. Hur troget har hon icke suttit hos mig och hållit min hand och stödt mig, när jag velat resa mig upp i sängen för att se ut. En liten fågel satt där så ofta på blecket och kvittrade, en liten vacker sångfågel, och så bad jag Signe sätta ut en kärfve i trådet. Jag trodde den skulle komma till fönstret ändå...

Nej, man drömmer om ett samband mellan allt som lefver, små pjollriga, själv-viska drömmar om hvad man vunnit och äger. Och dock älskar jag detta bedrägeri.

Hvad vore lifvet annars?

Se där, hur jag fruktar sanningen, se där, hvarför jag aldrig vågat fråga Signe, om hon håller af mig... Men nu har hon

rest, och jag får kanske aldrig se henne mer.

»Torger, jag kommer ju igen i sommar,» sade hon med sin melodiska stämma, när hon såg den förtviflan, som jag förgäfves sökte kväfva, ja, hon såg den! Det lät som om hon brustit i tårar, när dörren föll igen om henne.

Och så körde släden fram, jag minns jag vände mig mot väggen för att slippa höra, men jag hörde ändå, jag satte mig upp och lyssnade, tills jag icke orkade längre.

Nu har Alfred flyttat in i hennes rum — för att vara till hands, jag vet det godt! De tro, att jag inte förstår! »Hans gamla rum skulle nytapetseras»... Om jag skulle be att få se prof på de nya tapeterna, åhja, alltid ha de väl en rulle tapeter att visa fram... Men Alfred är en dålig läkare, utan nog praktik. Han förstår inte min åkomma. Hur många människor ha inte kient bröst, men alltid komma de stickande med sitt »tuberkulos».

Jag har en liten fickspegel, som jag brukar gömma mellan madrassen och sängkanten. Det är ofta ett riktigt nöje att se sig i den. Den här skymningen måtte vara bra för hyn, ge skär, frisk färg...

Detta lär ju för resten också vara ett sjukdomssymptom, och så — att man inte tror själf...

II.

Bästa fröken Signe!

Härmed har jag den sorgliga plikten att underrätta er, att Torger afled i går kl. 6.15 e. m.

Han hade ett svårt anfall på morgonen, hvarefter han njöt några timmars lugn sömn.

På eftermiddagen, när jag kom in, sade han plötsligt: »Alfred, du får lof att upp- bjuda hela ditt geni och göra mig frisk igen!»

Det kom så hastigt öfver mig. Jag höll ju af honom så hjärtligt, men jag kunde icke längre föra honom bakom ljuset. Jag visste ju, att han icke var en stackare, hvilken begär medlidande, och därför sade jag, att jag ingenting mer förmådde.

Han låg tyst ett ögonblick, så vek all färg från hans kinder, och jag kände mig som en bödel, vet fröken!

»Kan du då inte ge mig något, som gör mig bättre åtminstone för en tid?» bad han, men då jag blott skakade på hufvudet, utbrast han:

»Menar du då, att jag skall dö, dö från allt?»

Hvad skulle jag svara! Han hade tydligen aldrig plågats af dödstanken. Lycklig han!

Efter en stund frågade han, hur länge det kunde dröja.

Jag höjde på axlarna. —

»Nu, nu i detta ögonblick,» ropade han, »så besynnerligt, så besynnerligt,» fortsatte han lugnare.

Hastigt tog han fram ett papper ur sin portfölj och begärde ett kuvert, på hvilket han skref ert namn, fröken Signe. Det är detta som jag nu sänder er. —

Han bad mig kalla in familjen. Det var ett rörande vackert afsked. Jag har aldrig förr stått vid en väns dödsbädd, och en sådan vän!

Han tryckte allas våra händer, låg sedan tyst och stilla, men plötsligt lystes hans anlete upp af ett löje.

»Hör du, gamle gosse,» sade han, »tänk, om jag sade godmorgon till er i morgon. Då blefve du allt förlägen! Nå, Alfred, var inte för säker!»

Detta var hans sista ord, innan han somnade...

Ja, Torger är död, men fastän jag var hans bästa vän och sörjer honom så djupt som ett mänskohjärta kan, hvilket en gång fått dricka ur sorgens bägare, måste jag glädjas öfver att han fått sluta. Hans sista år voro ju ett enda långt lidande!

Är det icke sällsamt, fröken Signe, att en kärlek till lifvet kan skapa en så fast tro på detsamma?

Tyvärre äga icke alla så starka nerver, att de icke känna lifvets börda... Den blir ju också så mycket tyngre att bära, när ingen ser och ingen vet...

Fröken Signe, vid vår väns dödsbädd ber jag er räcka mig handen och lofva att aldrig ett missförstånd mer skall skilja oss åt. Jag besvär er, gif mig åtminstone någon utsikt att en gång... Jag vet, att det var Torgers vilja, om han också aldrig sade det, men jag har ett hopp, ett hopp, att detta bref från honom, som jag nu ger er, skall tala om mig, och ni skall inse, hur grym ni varit mot mig.

Det var en glans i hans öga af den gamla humorn, när han räckte mig brevet till er. Jag läste i hans skratt, när han borrade ner ansiktet i kudden och kväfde hostan. Ni har icke hjärta efter detta att neka mig... icke vid en dödsbädd. Kom ihåg: han ville det!

Eder alltid hängifne
Alfred Strandén.

Är det klandervärdt?

Till Ilse Franke!

Eder artikel uti Idun 52, år 1897, kom till mitt hem nästan som »efterskickad», ither att ett liknande fall som det eder uppsats berör helt nyligen här diskuterats. Smärtsamt berördes jag af »den orättvisa ni gör fru Petterson» eller rättare öfver den hårda dom ni fäller öfver henne med gelikar. *Min* historia är denna:

I samma hus som undertecknad bo två gamla fröknar. De äro hvad man kallar »bättre-mans-barn» och ha nog åtnjutit en för sin tid god uppfostran, fastän den för vår ungdom ter sig skäligen enkel. Fattiga, men ytterst arbetsamma ha de visst alltid varit, och någon egentlig nöd skulle de ej lida, om de blott hade sig själfva att tänka på. Allt, och mer ändå, som de kunna undvara, dela de nu med en fattig broders stora familj, och detta är desto nödvändigare, som denna familjefar i många år varit krympling och oförmögen till allt slags arbete. Dessa gamla kvinnor möta mig dagligen, leende, vänliga och artiga, och icke ens då man tror sig veta, att de sakna det för dagen nödvändiga, hör någon dem klaga eller begära sina medmänniskors hjälp.

Har nu den bättre lottade rättighet att tränga sig på dessa fattiga med en hjälp, som icke begäres? En gång, när nöden var som störst, kom den ena af systrarna till mig för att begära ett litet penninglån. Med gladt sinne kunde jag lämna önskad hjälp, men förödmjukelsens vända stod så tydligt att läsa i hela den gamlas uppträdande, att jag icke hade mod att då erbjuda det som gäfvat. När jag senare trodde mig lättare kunna göra det, vet jag att de voro tacksamma, men att den tanken plågade dem, att jag skulle tro, att deras mening hade varit att ej betala igen det lånta. (Icke så att förstå, att jag skulle trott dem oärliga.)

Att dessa fattiga kvinnor ej ha råd att lega hjälp till sina grofssysslor, är ju klart, men då de utföra dem själfva, sker detta vid tider, då husets öfriga folk ligger i sin sömn, och antag jag att detta sker, för att de genom ständigt propert uppträdande skola kunna dölja, hur stor deras fattigdom är.

Är nu denna stolthet, eller hvad namn man vill gifva det, klandervärd?

Jag för min del finner deras sträfvan att hålla sig uppe så beundransvärd, att jag ibland ej tror mig »värdig lösa deras skoband», och att bjuda dem en gåfva af hvad slag det vara månne genom min tjänarinna skulle aldrig falla mig in. Däremot har jag många jämnåriga jämlikar, som jag kan bjuda både mat och kläder utan något slags parlamentering — ja, de kanske snarare skulle bli stötta af »preludierna» än af gåfvan. Att eder »fru Petterson» hör under annan kategori än mina fattiga är ju antagligt, men då eder artikel åstadkom litet missförstånd och split, hoppas jag ni förlåter min dristighet att gifva eder min lilla historia till lifs.

—g—g.

”En eneste gang...”

»En eneste gang-og saa aldrig mer — —» Ligger det icke ett sällsamt gripande vemod i dessa ord? Och ändå, inte sant, som ett undertryckt jubel, ett blekskärt skimmer af lycka?

En gång hörde jag den visan, hvarur dessa ord äro hämtade, sjungas för mig — och jag kan icke säga dig, hur jag vardt till mods! Ögat blef fuktigt och kinden stod i brand — »en eneste gang», ljöd det för hågen — smekande, skälfvande, vemodsfyllt klang det, det var som ett sus ur björkeskog om våren, det var som de fallande, guldröda bladens prassel om hösten. Och eko svarade dämpadt och sorgset: »og saa aldrig mer» — och det var mig som skulle jag velat gråta både af glädje och sorg, både af ve och lust.

Har den visan sjungits för dig en gång, ha dess sällsamt gripande ord nynnats för dig, då förstår du hvad jag kände. Kanske du äfven lefvat genom detta: »en gang, en eneste gang» — lefvat genom det en dag, när rödaste rosor bundo sin kran, när allt var som en dröm, när allt var ljusst som vitaste vårblom, rent som nyfallen snö — då, ja, då förstår du det än bättre! Då förstår och vet du, att detta vemodiga: »og saa aldrig mer» icke kan förtaga den jublande lyckan af det föregående, af det vackra minnet från svunnen tid.

— Ack, min vän, det är däjeligt att ha ett sådant minne! Har det icke, säg, en förunderligt bedärande kraft med sig, en kraft att drifva undan dimmorna och töcknen? Kan det icke, som intet annat, göra blicken ljus och bevara sinnet rent? Det är som hviskade det i mörka stunder: »Gud vill, att du skall vara stark» — och då blir det lugnt och stilla i hågen, och om det än glimmar tårar i ögat, så är det inga bittra tårar. Åhnej, det är ljufva tårar — och jublande och ödmjukt böjes hufvudet och där går fram ett solljust:

»Und hab' ich nicht errungen
wonach mein Geist gestrebt,
so hab' ich doch gesungen,
geliebt und gelebt!» *

Och kunna icke några ögonblick af lycka väga upp ett helt lif af försakelse? Du tvekar väl icke om svaret, min vän? Du, som en dag skälfvande lyssnade till detta drömmande: »en gang — og saa aldrig mer» — du, hvars saga en gång diktades därinne i lyckans och vårens underland!

Min vän, låt ofta dessa vemodigt glada visord ljuda för dina öron, hviska dem om

* Och har jag ock ej ernått, hvad min ande eftersträfvat, så har jag dock sjungit, älskat, och lefvat!

och om igen nu i dessa vintriga, dunkla tider — och du skall se, att det våras på nytt! — Och tacka Gud för det skimmer af lycka, han gifvit dig! Adl.

Ur notisboken.

Hofbalen på konungens födelsedag förliden fredag var naturligtvis lysande och dess mest strålände stjärna var vår unga furstinna prinsessan Ingeborg. Hon dansade 1:a vals med kronprinsen, 1:a fransäs med excellensen Boström vis-à-vis frih. Carl Klingspor och fru Tigerschiöld, f. Neijber, 2:a vals med löjtnant Wilh. von Geijer 1:a polka med kaptenen vid Svea lifgarde Bergenstråle, 3:e vals med kapten Nils Ankarerona, 2:a fransäs med grefve Vodzicki von Granow vis-à-vis generalmajor Munck och grefvinnan Brahe, f. Nordenfalk, kotiljong med sin gemål prins Carl.

Prinsessan Ingeborg dansar med synbart nöje och med en smidighet och elegans, som äro ett arf af hennes fader, kronprins Fredrik. Hon för med sig något af den smittande lifslust, som vid hennes unga år tillhör en sund natur, och hon är icke blott glad, hon älskar också ett oskyldigt skämt, därom vittnar skalken i hennes klara, blåa ögon. Det säges att hon redan blifvit sina svärföräldrars stora favorit och icke minst drottningens, som hon ofta narrar att le med sina småroliga infall och sin snarfyndighet.

Hon bar på balen en charmant toalett af skär sidenbrokad med inväfvda hvita buketter. I handen hade hon en bukett, som till henne öfverlämnats af representanter för hertigdömet Västergötland i riksdagens båda kamrar och pryddes af band med Västgöta vapen.

En dugande affärskvinna, fröken *Maria Charlotta Peterson*, innehafvare af en af Jönköpings största affärer och en af de största manufakturaffärer i landsorten, firman M. Ch. Peterson, afled i lördags efter en längre tids sjuklighet. Fröken Peterson, som var en särdeles energisk och dugande kvinna, var vid sin död 76 år gammal.

Kvinnan och fredssaken. Den lifaktiga föreningen Studenter och arbetare hade i söndags anordnat en diskussion i Landtbruksakademiens sessionssal i Stockholm öfver ämnet »Kvinnan och fredssaken». Kallelsen hade hörsammats af så många, som lokalen lämpligen kan rymma, och spinnsidans representanter voro öfvervägande till antalet i salen, men icke i diskussionen.

Sedan ordföranden, dr Laurent, hälsat de tillstådesvarande välkomna, öfverlämnade han ordet åt fru *Emilia Broome*, som med klar och tydlig stämma höll ett till så väl form som innehåll tilltalande inledningsföredrag, i hvilket hon bland annat yttrade, att den insats kvinnan har att göra i fredssträfvan är i främsta rummet ett uppfostringsarbete, att inom hemmet som moder och uppfostrarinna så handleda den uppväxande generationen, att en folkmening med fredsvänlig tendens så fort sig göra låter spirar fram och får lifskraft. Det arbetet af kvinnan får visst icke underskattas, och kvinnor är bäst skickad att uträtta ett sådant kulturarbete, ty hennes skaplynne ställer henne som en naturlig opponent mot den våldsamma styrkans lag.

Föredraget mottogs med starka applåder, och efter detsamma utspann sig, som sagdt, en liflig diskussion, som varade fulla $3\frac{1}{2}$ timmar. Under densamma gjordes en mängd uttalanden, hvilka knappast direkt hörde till ämnet. Bland de sakligaste och med största intresse åhörda var professor O. Montelius', hvilken bland annat uttalade som sin öfvertygelse, att om alla jordens kvinnor blefvo ense om fredsiden och inplantade den hos det uppväxande släktet, skulle målet vinnas kanske redan under den kommande generationen.

Vid sammanträdet utdelades ett tryckt cirkulär med förslag till stadgar för *Sveriges kvinnliga fredsörening*, som ansluter sig till den internationella kvinnliga fredsöreningen och arbetar för fredsidéernas utbredning och förverkligande.

De damer, som intresserade sig för bildandet af en kvinnlig fredsörening, anmodades att för diskuterande af detta stadgeförslag samlas å hushållsskolans lokal, Jakobsbergsgatan 15, torsdagen den 27 januari.

Teater och musik.

Kungl. operan hade till i onsdags till uppförande anslagit »Hvita frun», hvilken repris denna gång fått ökad intresse, därigenom att hr *Ödmann* öfvertagit Georges' parti. Vi återkomma i nästa nummer.

K. Dramatiska teatern har bjudit oss ett svenskt original, ett lustspel i tre akter af obekant författare, som bakom det skyddande märket *Petrus Holmiensis* hittills trotsat alla demaskeringsförsök. Stycket röjer visserligen föga originalitet, men det är tillredt med en viss *savoir faire*, har scener som »göra sig», roller »som ligga bra» för några af dagens favoriter bland skådespelarne vid den kungliga scenen, med ett ord det friar — och, som det visat sig, visst icke utan framgång — till det ytligare publiktycket. Dess bättre egenskaper äro en obestriddlig fläkt af godt lynne och en träffsaker humor i tecknandet af en bland rollerna, den gamle aristokratiske vivören grefve Skytt. Denna är som gjord för hr *Personne*, och han briljerar också i uppgiften. För öfrigt är pjäsen från början till slut en fru *Hartmann*-pjäs! Ett sjuttonårigt hittebarn med blått blod i dansande unga pulsar, upp vuxet i yster frihet bland ett kotteri glada, men ädla konstnärssjälar, pronocerande franska som en liten parisiska och Stockholms-slang som en ateliermodell, slitande sin första långa klädning och sprittande upp till en nymornad kärlek för den alla ädlaste af de många ädla konstnärssämnena — hvad kan väl ens fru Hartmann mera begära? Till hennes berömmelse må antecknas, att hon höll en lofvärd mätta midt i denna frestande *embarras de richesse* af »tacksamma» moment och lyckades breda en prägel af naturlig, frisk och hjärtevinande enkelhet öfver sitt spel. Publiken syntes, som sagdt, känna sig angenämt underhållen, slösade bifall och gaf det nya programmet rundligen på hand till en ej allt för efemär framgång.

P. S. I presslägningsminuten förspörjes att »Petrus Holmiensis» nu frivilligt demaskerat sig och framträd som en rutinerad gammal teaterbekant: Dramatiska teaterns egen regissör hr *H. Christiernsson*.

Emil Sjögren-konserten i lördags under hr *Tor Aulins* anförande hade, som vi förutspådde, fyllt Musikaliska akademiens stora salong till sista plats. Bland den lifligt intresserade publiken befunno sig äfven kronprinsen samt prins Carl med gemål. Programmet upptog som bekant uteslutande kompositioner af den tonsättare, efter hvilken konserten benämndes, och till förmån för hvilken den gafs. Den framstående kompositören, som f. n. vistas på främmande botten, är nämligen sjuk och behöver understöd. Bland de biträdande märktes främst fru *Linden*, hvilken sjöng trenne sånger med orkesterackompanjemang, nämligen »Molnet», ett stycke i förträfflig orientalisk stämning, »Liten knopp», en originell och karaktäristisk komposition, samt den friska »Solglad dag», hvilken måste omtagas. Hr *Bergström* utförde vid god röstdisposition den praktiga »Bergmanden», hvilket stycke dock kräfver en mäktigare stämma för att göra sig fullt gällande. I stället för fru Möller, som blifvit sjuk, uppträdde hr *Forsell*, hvars vackra stämma man alltid gärna hör från konserttribunen. Fem små pianostycken, tillsammans kallade »Erotikon», utfördes fint och enkelt af hr *Stenhammar*. Som rena orkesternummer hade upptagits en spirituel festpolonäs i e-dur, »Heliga tre konungars ökenvandring», en särdeles originell och målände orkesterskiss samt sviten »På vandring», hvilken egentligen är skriven för piano, men af hr *Aulin* erhållit en ypperlig instrumentering. Särskildt förtjänar i denna de båda sista satserna, »Aftonstämning» och »I bykrogen», att framhållas. Konserten väckte lifligt och välförtjänt bifall, ägnadt såväl kompositören som de uppträdande, bland de senare särskildt hr *Aulin*, hvilken hade glädjen att se sin vädjan till den musikalska allmänheten för den sjuke vännen ej hafva varit förgäfv.

Musikföreningen gifver instundaude tisdag sin 49:de konsert, denna gång med biträde af fru *Dina Edling*, fröken *Anna Piehl*, hr *C. F. Lundqvist* och *C. A. Gentzel* samt k. hofkapellet. Programmet upptager kompositioner af Brahms, Franck, Hallström och Gade.

Pianisten Borwick gifver i morgon lördag konsert i Musikaliska akademiens stora sal.

”Det unga furstehemmet”

den utlofvade skildringen med interiörer från prins Carls och prinsessan Ingeborgs nyinredda hem i Arffurstens palats, kommer att inflyta i nästa veckas nummer af Idun.

Mellan morgon och afton.

Skiss för Idun af

Sophie Linge.

(Forts. o. slut.)

»Jag har litet brådtom» — sade hon — »ty min man har telefonerat, att han bjudit en resande affärsvän hem på middag, och innan jag visste det, hade jag lofvat min husa att få besöka sin sjuka syster och stanna hos henne den återstående delen af dagen. Min kokerska åter är alldeles omöjlig och skulle röra upp himmel och jord, om jag föreslog henne att komma in och passa upp. Herrarne få således ursäktas värdinnan, som kommer att springa från och till under måltiden.»

Den goda frun hade varit så vänlig mot Hanna, att denna kände det riktigt varmt emot henne och ville gärna visa henne litet erkänsla därför. Ett ögonblick kämpade hon med sin stolthet och äfven med sin naturliga blyghet, men nästa ögonblick frågade hon:

»Kanske att jag kunde — öfverta er husjungfrus åligganden?»

»Ni, fröken Gohte — nej, det går aldrig an.»

»Hvarför ej» — svarade Hanna — »jag vet ungefär, hur serveringen vid ett fint bord skall skötas, ehuru jag ej förr lagt hand därvid, och den främmande känner mig ej. Er man kan ni ju förbereda.»

Fru Reis betänkte sig litet, men antog sedan den erbjudna hjälpen. Ett hvitt förkläde samt en liten mössa förvandlade snart Hanna till en liten prydlig husjungfru.

Men om Hanna anat, hvad som väntade henne, hade hon ej lånat sig till en sådan komedi. Det var först när de tre bordsgästerna redan tagit plats och hon bar in den rykande soppskålen, som hennes marter började.

Först träffades hennes känsliga öra af tonfallen i en röst, som uppväckte några dunkla erinringar hos henne. Säkert hade hon hört den förr, men hvar?

Hon vågade ej se upp, där hon stod och väntade på den tallrik, hon skulle ställa framför gästen, och hon visste ej hvaraf det kom sig, att hennes hjärta klappade så vildt. Vore kanske en ny svimning i antågande — det vore olyckligt! Men hon ville lugna sig.

Hennes hand darrade märkbart, när hon räckte honom tallriken, och dock hade hon ej en enda gång lyftat ögonen mot hans ansikte. Det vågade hon ej.

Åter stod hon bredvid värdinnans stol för att taga emot en ny tallrik, och hon tyckte sig tvärs igenom ögonlocken se, hur den främmandes blickar spörjande häftade vid henne. Men hon såg ej ändå upp, och när hon äfven serverat herrn i huset, drog hon sig tillbaka till serveringsrummet.

Hvarför var hon så upprörd? Kunde hon ej se en främmande människa rakt i

ansiktet? Hvilken svag, dåraktig varelse hon var — nej, hon måste bemästra sig och söka gå i land med hvad hon åtagit sig!

Fru Reis rörde vid ringklockan och hon hoppade till vid ljudet därpå. Sopptallriken skulle tagas bort och en ny rätt serveras.

Värdinnan gaf henne en liten menande och uppmuntrande nick då hon kom tillbaka in i salen. Hon märkte Hannas oro och trodde, att den härledde sig af blyghet.

»Men min bästa bror» — sade herr Reis skrattande, när gästen serverat sig af kött-rätten. »Det påstås att en resande tål mycket, men det kan då icke tillämpas på dig. Det där är ju portion för en fluga.»

Hanna hörde ej hvad svar han fick på sin anmärkning, ty hon var redan på väg ut med ett fat i handen, men hon visste nu, hvem den främmande var, och hon önskade blott att måltiden väl vore slut, så att hon finge draga sin tillbaka. Hur dåraktig hade hon också varit, som utsatt sig för ett dylikt äfventyr!

Männe han känt igen henne? Men elfva år hade nog förändrat henne mycket — och dessutom den dräkt som hon bar. Att hon blifvit fattig, hade han kanske hört, men knappast kunde han ändå tänka sig, att hon tagit plats som huspiga, ehuru detta kanske för henne själf varit bättre än att som nu gå, nästan som en tiggerska, ur hus, i hus.

Då desserten var serverad och hon slutat sin tjänstgöring med att bära in kaffe samt likörer, drog hon sig åter tillbaka till arbetsrummet, men hon var så medtagen af sinnesrörelsen, att hennes händer skakade, så att hon knappast kunde föra sin lilla hammare.

Hvad han såg manlig och präktig ut! Men hans hår var redan litet gräsprängdt, ehuru han ej kunde vara mera än fyra eller högst fem år äldre än hon själf. Hon hörde nu hans röst på afstånd, och den inverkade på hennes nerver som tonerna af en gammal kär, välkänd melodi.

Troligtvis hade han haft mycket att kämpa emot, innan han kunnat hinna den position i lifvet, som han nu synbarligen intog. Han hade varit midt i det brinnande verksamma lifvet, under det hon helt obemärkt smugit sig fram på dess skuggsida. Därför bar han också adelsmärket på sin panna, under det hon . . .

Hon hade på länge ej tänkt på, hur hon egentligen såg ut, och hon fick helt hastigt lust att studera sina anletsdrag framför rocospegeln, hvilken satt i ett hörn af rummet. Med lampan högt upplyftad i sin sviktande hand, stirrade hon en stund mot sin bild, strök det mörka krusiga håret ur pannan och granskade ett par fina rynkor, som doldes af detsamma.

Ful var hon kanske ej, men den första ungdomliga friskheten var dock för alltid förlorad. Hvad gjorde det i alla fall flera, när han troligtvis långt för detta glömt henne och fäst sitt hjärta vid ett värdigare föremål.

Nej, tillbaka till arbetet! Ett kanske långt lif under detta tryckande arbetsök. Hade hon endast ifrån början slagit in på en annan bana, som passade henne bättre och som kunnat bidra till att utveckla hennes intelligens! Kanske var hon dock ej ännu för gammal att »sadla om».

Fru Reis kom nu in i rummet.

»Tack för hjälpen» — sade hon vänligt — »min nya husa var kanske litet nervös, men på det hela taget gick ju serveringen förträffligt. Men nu tycker jag att vi sluta arbetet för i dag, ty fröken behöfver komma hem och hvila sig. Ni ser ännu helt blek ut efter förmiddagens illamående. Vår gäst — han är chef för ett ansedt handelshus i Hamburg — skall gå på operan och lämnar oss också om en stund.»

Hanna mottog med tacksamhet anbudet, ty hon kände sig verkligen mycket trött, ordnade sina saker och gick sedan ut i tamburen för att iföra sig ytterkläderna. Bredvid hennes gamla kappa hängde nu en elegant sidenfodrad öfverrock, hvilken hon ej sett där på morgonen, och kontrasten emellan de båda plaggen sårade henne djupt. Häftigt ryckte hon ner sin kappa från kroken, så att hängaren brast, och kastade den öfver sina axlar.

Den skall åtminstone vara undan, till dess han går, tänkte hon, så att han ej behöfver se detta mitt fattigdomsbevis.

Nerkommen i portgången blef hon varse att det regnade, och hon bar sin bästa hatt, som hon var mycket rädd om. Paraply hade hon ej, och hon stannade betänksam och stirrade på de flämtande gaslyktorna.

Förunderligt tugnt kändes det också att gå bort härifrån, under det Malcolm ännu var däruppe. Kanske skulle de aldrig mer mötas i detta lifvet — hon ville skrika högt vid tanken därpå — för honom var det ju likgiltigt, men för henne . . .

Hon stod ännu obeslutsam och drömmande, då hon märkte, att en annan person ville gå ut genom porten, och som hon stod midt i den, spärrade hon delvis vägen. Hastigt drog hon sig åt sidan, men hade ej gjort denna manöver så fort, att ej skenet från lyktan midt emot förrådets hennes anletsdrag för den nykomne.

Han stannade och fäste sina ögon skarpt och spörjande på henne. Hon å sin sida mötte hans blick, och innan hon hunnit betänka sig, hade hans namn halkat öfver hennes läppar.

Herr Malcolm!

* * *

De vandrade tillsammans på den våta trottoaren, under det regnet smattrade mot paraplyet, som han höll uppspänt öfver dem båda. Hon hade långt till sitt hem — ett litet anspråklöst rum, som hon hyrde af en änkefru — och han hade bedt att få följa henne till porten. Vägen ville dock ej räcka till för alla frågor och svar, hvarför de, när de kommo till det hus där hon bodde, vände tillbaka och vandrade fram och åter efter husraden.

Hon visste snart, att han ännu var fri och att, äfven om minnet af hans svikna ungdomsdröm småningom blifvit mindre bittert, det dock alltid följt honom under de gångna åren. Han hade ibland varit betänkt på att åter sätta sig i förbindelse med henne — synnerligast sedan han kommit så långt, att han kunde erbjuda henne ett komfortabelt hem — men hade hållits tillbaka af tanken på, att han ju var fullkomligt likgiltig för henne.

Med ångestfull oro hade han afvaktat ett svar på den lilla biljett, han vid deras sista afsked för elfva år sedan tryckte i hennes hand, men då intet sådant kom, förstod han, att hon med tystnadens förakt

finnas å de flesta apotek, parfymaffärer och hos hrr handlande. Partiförsäljning för Sverige hos Stockholm, Bendix, Josephson & C:O, 11 Regeringsgatan

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandtinktur, Tandpasta, Tandpulver, nya preparat för tandernas vård.

CAKES

fullt lämpliga med de engelska, fästa hos de flesta spegerhandlare i huvudstaden.

C. W. SCHUMACHER

SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär diskurant.

ville tillbakavisa hans djärfva kärleksförklaring. Hon hade också på den tiden namn om sig att vara stolt, och han fann det ej underligt, att hon refuserade en fattig kontorist, då hon säkert hade mera lysande utsikter. Han kände sig dock djupt sårad och olycklig öfver hennes tystnad och grämde sig öfver, att hon ej ens bevärdigade honom med ett svar.

Nu, när de båda pröfvat så mycket af lifvet och båda voro mera sansade — ville hon kanske nu uppriktigt säga honom motivet till ett sådant handlingssätt?

»Motivet» — stammade hon — »det var — att jag aldrig fick eder biljett.»

Han tvärstannade och såg henne spändt in i ögonen.

»Aldrig fick min biljett, säger ni. Hur var det möjligt, jag lämnade den ju själf?»

»Ja, det vet jag nu, men då — jag måtte ha varit alltför upprörd — pappa kom hastigt öfver oss — ja, med ett ord, jag märkte ej, att ni lämnade någonting i min hand.»

»Men nu vet ni det?»

»Ja, sedan i morse.»

»Oförklarligt!»

»Ej ett sådant under som ni tror. Den hade halkat ner mellan ryggstycket och sitsen på den soffa, i hvilken vi sutto tillsammans, och där har den legat orubbad i elfva år.»

»Förunderligt! — och nu?»

»Ligger den i min ficka» — sade Hanna, och ett skälmaktigt leende, som klädde henne väl, drog öfver hennes läppar.

»Idel gåtor» — sade Malcolm. »Men har ni nu läst biljetten?»

»Ja!»

»Och vill ni nu lämna mig ett fullt uppriktigt svar?»

»Ja!»

Han bjöd henne armen och fattade hennes hand, som han kramade hårdt.

Tysta gingo de så en stund tillsammans.

Ändtligen var hon färdig med sitt svar, men orden kommo dröjande öfver hennes läppar.

»För elfva år sedan skulle svaret ha utfallit så: Jag älskar er Malcolm och vill pröfva lifvet tillsammans med eder — men nu ...»

»Men nu ...?»

»Nu känna vi ej hvarandra fullt så väl som då, och åren ha väl gjort oss mera betänksamma. Jag tviflar ej på, att ni är en fullt hederlig man, likaväl som jag kan säga mig vara en hederlig flicka, men vi skola båda vara förståndiga och låta det skimmer från fordom, som möjligen bidrar till att försköna detta vårt första sammanträffande, blekna bort igen, så kunna vi sedan mera klart döma till halten af våra verkliga känslor.»

»Ni är mycket förständig» — suckade Malcolm — »men ni har kanske rätt. Ett vill jag dock förbereda er på — att jag numera är en mycket energisk man, som ej lätt släpper den uppgift han föresatt sig att gå i land med.»

Ännu en stund gingo de fram och tillbaka och Hanna berättade därunder, hur hon funnit biljetten i den gamla soffan, hvilken tillika med en mängd andra saker såldes på auktion, sedan hennes far dött, samt anledningen till hennes narraktiga upp-

trädande vid middagen. Då hon slutat, sade Malcolm:

»Genast ni trädde in i salen, drogs mina blickar till eder genom något magnetiskt inflytande, och jag var sedan under hela måltiden så förströdd, att det borde ha väckt mitt värdfolks uppmärksamhet. Men om så var, voro de allt för artiga att visa sade det.»

»Hvad händelsen med biljetten beträffar» — tillade han — »och det sätt hvar på vi sammanförts, ser jag däri blott en ny uppenbarelse af hvad jag mången gång förut erfarit, att de vägar, på hvilka vi föras mot ett bestämdt mål, ofta synas ganska underliga för vår inskränkta uppfattning. Att vi just i dag skulle mötas i ett hus, där ingen af oss förut satt sin fot, har säkert den djupaste betydelse för oss båda. Eller hvad tror ni därom, Hanna?»

Då han nu för första gången tilltalade henne med hennes dopnamn, spratt hon till, och med en förnimmelse som om hon just vore på väg att löpa in i en trygg hamn, svarade hon stilla:

»Jag tror, Malcolm, att det har mycket att betyda för oss.»

Innehållsförteckning:

Våra landshöfdingsruar. VII: Augusta Crusebjörn, född Bahrman, Sigröd Dickson, född Sparre, och Georgine Poignant, född von Engeström. — Några blad ur min dagbok; af Gerda Meyerson. — Funderingar öfver en tepp; af Bell. — Snorres rimkrönikor: I. — Skaldernas kvinnor; små studier för Idun af H. Finne och Johan Olof Wallin. — Två bref; skiss för Idun af H. Finne von Melsted. — Är det klandervärdt? Af —g. — »En eneste gang...» Af Adé. — Ur notisboken — Teater och musik. — Mellan morgon och afton; skiss för Idun af Sophie Linde. (Forts o. slut.) — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

För sommarens soliga dagar
Ej skapat och danad jag blifvit.
Mot Bores omutliga lagar
Man nu som en hjälp mig har gifvit.
Ej illa i tjänsten jag farit,
Ty knappt jag den börjat ännu,
Men när jag i striden har varit,
Jag är ej så fin då som nu.
Ju bistrare Bore sitt anlete visar,
Ju längre som gäst han blir kvar,
Dess mera mitt praktiska värde man
prisar,
Dess mer mina krafter i anspråk
man tar.
Mitt värde är ganska betydligt,
Det veta vi nog lite hvar,
Mitt utvärtas kraftigt och prydligt,
Så maken nog knappast man har.
Ja, nu när jag börjar min bana
Att kämpa för frihet, en kamp som
är svår.
Du lyckönskar mig, jag kan ana,
Farväl då så länge — vi träffas i
vår.
Så låter mitt hela, som nog du för-
stått.
Se här några småord jag sedan har
fått.

Hvad fanns vid hofvet i forna tider?
Hvad, om på handen du fått det,
svider.
Hvad mången icke sitt sinne gör.
Så finnes något, till kroppen hör.

Hvad glädje skänker, men äfven sorg.
Hvad lätt du finner på flere torg.
Ett annat uttryck vi ha för »skam».
Hvad uti håret man gör med kam.
Hvad bör sitt löfte man icke göra.
En häst som roligt ej är att köra.
Så bland pronomen ett ord vi ha.
Hvad i vår barndom ej smakar bra.
Hvad Bores uppsyn man kalla bör.
Hvad som ur kriget soldaten för.
Så namn på kvinnor vi hafva två.
Hvad brukar lätt man af snufva få?
Hvad som till arbete mången är.
Hvad nog kan hjälpa att knifven
skär.

Hvad i en granskog man rikligt
finner.

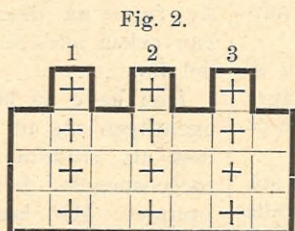
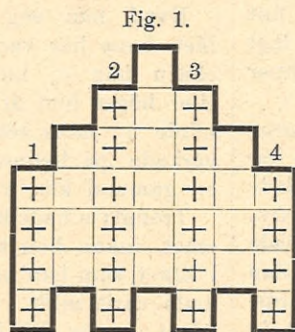
Hur kan man säga att tjära brinner?
Så finns en fågel, som tala kan.
En gud i Norden, hvad heter han?
Hvart, när du fryser, nog hälst du
går.

I hvarje månad hvad då du får.
Med röst förenad, en stämman god.
Ett djur om vintern oss stek bestod.
Hvart frukten ofta från trädet faller.
Ibland en orsak till mycket skvaller.
Hvad ser man syskon ej sällan göra?
Hvad som till svinet ju måste höra.
I trädgårdsskötsel nödvändighet.
Ett byggnadsämne, hvad heter det?
En orsak ofta till mångens död.
Hvad måste den, som är stadd i nöd?
Om sju från femton du sedan drar,
Hvad kan man säga du då har kvar?
Hvar torkas säden, som mältad är?
En sedel omtyckt vi hafva här.
Så kan på näsan ett namn man
gifva.

Hvad skolbarn önska att det skall
blifva.
För landsbor ofta en plats så fin.
En variation af det ordet »hin».
Hvad mången flicka så fager har.
Hvad ofta örnen i näbben tar.
Ja nu vi skiljas för denna gång,
Jag hoppas skilsmässan ej
blir lång.

Moster Lisa.

Hopfgningsgåta.



De med kors betecknade rutorna i fig. 1 och 2 skola ifyllas med bokstäver, så att de gifna 7 geografiska namn, af hvilka 4 komma på fig. 1 och 3 på fig. 2. Obs! Raderna läsas uppifrån—nedåt.

Fig. 1: 1) socken i Skåne, 2) stad i Italien, 3) departement i Frankrike, 4) flod i Europa.

Fig. 2: 1) stad i Sydamerika, 2) flod i Europa, 3) stad i Sverige.

Tänka vi oss nu att vi hopksjuta fig. 1 och 2, så att de bilda ett helt, skall den rad, som uppkommer genom rutornas ingripande i hvarandra, gifva namnet på en italiensk stad.

Fix.

Aritmorem.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9,
10 = litteratur,

8, 9 = partikel,
5, 7, 6 = träd,
3, 8, 7 = inträngande,
10, 2, 6 = för smaken,
4, 8, 10 = pronomen,
9, 2, 4 = hvad hund och katt ha,
men ej tupp,
10, 7, 2, 1 = rullande.

E. O. N.

Charad.

Om man mitt första är, men ändå vill
Satirens pilspets mot sin nästa vända,
Man säkert gör en andra och därtill
Mitt hela kallad blir — ja, sånt kan
hända.

S. L.

Rebus.

R S
ö d

Moster Lisa.

Lösningar.

Charad: Sol-katt.
Stafvelsegåtan: Folkets kärlek, min belöning; 1) Falun, 2) tomat, 3) kalla, 4) halka, 5) Molde, 6) rått, 7) mössa, 8) Molok, 9) gevär, 10) morot, 11) Allan, 12) elfva, 13) Kosta, 14) Emmån, 15) Brita, 16) panna, 17) nabob, 18) raket, 19) stall, 20) Hankö, 21) tjäna, 22) krita, 23) gneis, 24) Georg.
Ordgåtan: Tullgarn-Rosendal; 1) Trier, 2) Uno, 3) Lindesnäs, 4) Linde, 5) Glommen, 6) Alkalä, 7) Ramlösa, 8) Nädendal.
Ifyllningsuppgiften: 1) Salins, 2) Stoney, 3) London, 4) Indore, 5) Oporto, 6) Genève.
Apokopen: Peruk, Pern, Per.

Kaffe,

patentrostadt och konserveradt i enl. med Professor Liebig's metod, hvarigenom det står sig i flere månader, i fina blandningar: Java, Mokka, Plantage m. fl. Fabriksbod 9 Biblioteksgatan, Sthlm.



Förädlade Kaffetillsatser, analyserade af Dr. Setterberg och Ingeniör Landin. Gör kaffet homogent, välsmakande, sundt, närande och billigt. Begär hos er närmaste handl. Kronkaffe och Utställningskaffe.